

vzlic temu, da za Solnograd in njegove šole zadostuje 15%. (Klici: čujte, čujte!)

In tako, gospôda moja, bi vam še lahko navedel mnogo dopisov in iz vseh bi se uverili, da je v istini povsod glavno mesto v ravno takem razmerji nasproti stroškom deželnega šolstva, kakor vsaka druga občina.

Zaradi tega, gospôda moja, se finančnemu odseku nikakor ne more očitati nobenega mržnja do ljubljanskega mesta, nobeno zanemarjenje mestnih koristi, ako zahteva za Ljubljano, ono razmerje, katero obstoji pri vseh glavnih mestih po celem našem cesarstvu.

Gospod poslanec Grasselli je omenjal, da ima mesto ljubljansko na svojih šolah okoli 440 — če se ne motim — učencev iz dežele. Jaz pritrjujem in sem sam uverjen, da to število ni pretirano, ali na zadnje, gospôda moja, moramo vendar le pomisliti, da ima mesto od teh učencev tudi svoje gotove koristi. Kajti v ljudsko šolo ljubljansko pošiljajo vendar le premožnejši starši svoja deca in ti učenci ostanejo večinoma tudi v mestu ter prestopijo pozneje v srednje šole, v gimnazijo in realko, in korist od tega ima vendar le mesto.

Potem, gospôda, ne smemo prezirati še enega momenta, kateri je tukaj silno važen, namreč — in to naglašam — ono notranjo, rekel bi skrivnostno pa vendar nerazrušno zvezo, katera obstoji med duševnim razvojem deželnega prebivalstva in med materijalnim blagostanjem deželnega osredja. Če bi dandanes duševna izobraženost našega prebivalstva po deželi se znižala, gotovo, gospôda moja, bi v prvi vrsti občutilo ta vdarec mesto ljubljansko, kajti ono je tisto naravno središče, v katero se stekajo vse življenske arterije našega narodnega života.

Kar se računa tiče, sem uže poprej dejal, da se s tem računom nikakor ne vjemam; njegove površnosti in nedostatnosti se prav lahko dokazujejo. Prvič je g. župan Grasselli za letos deficit previsoko izračunal: mi smo ga izračunali s 89.541 gold., on je arondiral to svoto in je rekel: 100.000 gold., tedaj skoro za 11 ali vsaj za 10 tisoč več. Potem moramo tukaj odtegniti davek od južne železnice in ta bode znašal gotovo 10.000 gold. na leto in poleg tega se bode pri pokritji deželnega zaklada nek nov davek priporočal, namreč davek na žganje, in za tega pričakujem tudi finančni efekt kakih 30.000 gold. Tedaj se znižuje vsa svota za celih 50.000 gold., in vsled tega se razvidi, da bode ljubljansko mesto k večjemu imelo več plačevati davka za šolsko priklado za 15.000 gold. na leto. Toda, gospôda moja, tudi te svote velika množica davkoplačevalcev nikakor ne bode zeló občutila. Tukaj so vračunjeni kreditni zavodi, so vračunjena velika obrtna društva in ravno ti bodo najhuje zadeti. Kranjska hranilnica na primer bode imela več plačevati okoli 1200 gold. na leto, eskomptna banka okolo 600 gold., tudi kranjsko obrtnijsko društvo bode prizadeto, in tedaj lahko rečemo, da prosti davkoplačevalec, posebno nižji davkoplačevalec, tega davka in te pomnožitve ne bode čutil v tako silni meri. Potem pa, gospôda moja, saj nismo nikakor ne sovražniki ljubljanskega mesta, saj smo tudi mi v deželnem zboru radi pripravljani, pri vsaki priliki vstreči njegovim zahtevam. — V finančnem odseku se je uže z ozirom na stvarne šolske potrebščine ljubljanskega mesta sprejel §. 1. tega postavnega načrta, in šolnina, katera je povsod odpravljena po deželi, ohranila se je tukaj, dasiravno se s pedagoškega stališča šolnina ne dá zagovarjati. Potem pa, kedar bode Ljubljani treba graditi novo šolsko poslopje, uverjen sem, da bode deželni zbor jako rad konkuriral z izdatnimi podporami na korist ljubljanske šolske občine.

Naslanjevaje se na vse te razloge, priporočam tedaj nasvêt finančnega odseka, ki bode deželi naši prinesel

letnega dobička 50.000 gold. ter zmanjšal skupno priklado za normalni in deželni zaklad od 36% na 31%, prav toplo visoki zbornici v konečno odobrenje. (Živa hno odobravanje.)

Deželni zbor kranjski.

Iz 13. seje deželnega zbora 17. oktobra.

(Konec.)

Gosp. Murnik odgovarja Dežmanu, da deželno-odborovega sklepa ni, o katerem govori Dežman. Tudi trdi, da so knjige v neredu, pa gospodje poslanci naj se prepričajo, da so knjige v najlepšem redu. Ako bi kdo drug tako govoril o uradnikih, bi mislil, da je morda kje kaj slišal, ali da Dežman tako govori, ki ima priliko vse sam pregledati, to se mu vendar ne zdi prav.

Gosp. Dežman trdi, da je deželni odbor vendar le sklenil, deželnim uradom naročiti, naj slovenski uradujejo.

Gosp. Murnik mu ugovarja, da to ni res in gosp. Apfaltrern vsled tega predlaga, naj se zbornici predloži zapisnik dotične seje, da se bode pokazalo, kdo ima prav, ali Dežman ali Murnik.

Gosp. Detela trdi, da se tudi on ne spominja takega sklepa, kakoršnega omenja g. Dežman, in konečno še gosp. glavar pristavlja, da bi ne bilo odveč, ko bi se zapisnik predložil deželnemu zboru.

Poročevalec dr. Poklukar odločno pobija ugovarjanje in sumičenje gg. Dežmana in Apfaltrerna, rekši, da naj se prej podučita, ako hočeta govoriti, in se ne bodo slišale take reči, kakor včeraj, ki je skoraj sramotno, da se je kaj tacega slišalo v našem zboru, in sicer še od moža, ki hoče prvo besedo imeti na uni strani.

Baron Apfaltrern v svoje opravičenje odgovarja, da ni neveden in da bi mogel več govoriti, ako bi hoteli več poslušati.

Dr. Poklukar ga zavrača, da bi bil gledé svojih pomislikov o 10% prikladi za normalno-šolski zaklad lahko zvedel od svojega soseda, kar je pozneje izvedel od gosp. poročevalca.

Tudi gosp. Dežman se še nekaj izgovarja, pa ga dr. Poklukar zopet pobija, potem pa se sprejmó naslednji predlogi upravnega odseka:

„1. Uradni jezik pri vseh deželnih uradih, deželnemu odboru kranjskemu podredjenih, je s 1. januarjem 1885. počenši, jezik slovenski.

2. Izvršitev tega sklepa nalaga se deželnemu odboru in njemu se ob enem prepušča, one izjeme od tega sklepa določiti, katere bi bile po sedanjih razmerah še potrebne.“

Konečno se sprejme tudi predlog Apfaltrernov, da se zboru predloži zapisnik odborove seje, o katerem je govoril Dežman.

Deželnega glavarja namestnik gosp. Grasselli potem prevzame predsedništvo.

Dr. Mošé poroča o prošnji občine Bled in Gorje gledé podpore za nastavljenje zdravnika v Bledu in predlaga v imenu finančnega odseka, da naj se pooblasti deželni odbor občini Bled dati podpore 300 gold. za povzdigo Blejskih toplic, ako se prepriča, da je občina Blejska vse storila, kar je za povzdigo teh toplic potrebno.

Gosp. deželni glavar grof Thurn prav toplo priporoča Blejske toplice deželnemu zboru in podpira odsekov predlog, ob enem pa prosi gosp. deželnega predsednika, naj tudi on podpira Bled s tem, da se bodo

Bledu dovolile zdravstvene takse. Gosp. glavari je govoril v začetku slovenski, proti koncu pa nemški.

Gosp. Kersnik se oglasi zoper predlog rekši:

„Jaz bom zoper ta predlog glasoval, ker čujem v njem nekaj drugega, kakor so prosile občine, česar pa, kakor odkritosrčno povem, ne umem. Vprašam vas, kako bo Blejska občina dokazala, da je storila vse, kar je treba, da se Bled povzdigne v vrste kopelišč? Gospod poročevalec tega ni pojasnil, in želel bi gorko, da bode to storil v svoji konečni besedi. Pa še nekaj — jaz se bojim, da s tem sklepom napravimo zopet nevarno luknjo v naš deželni žep, katero luknjo bode skušala občina za občino zmiraj bolj razširjati — in da se jim bo posrečilo to sčasoma tako — da je nam ne bomo več mogli zamašiti ali zakrpati.

Poleg tega pa se mi vidi, da občini Bled in Gorje niste tako silno ubožni, in da, ako bi se posamezni ondotnih grajščakov in gospodov s primerno požrtvovalnostjo lotili vprašanja, kako povzdigniti Bled v kopelišče, da potem ne bi trebalo sklepati nam o takih prošnjah.

Jaz predlagam, da se preide na dnevni red.“

Dr. Bleiweis tudi nasprotuje predlogu finančnega odseka, in omenja, da se za navadnega kirurga ne potrebuje tolika plača, kakor jo hočejo v Bledu dati zdravniku.

Predlog g. Kersnika se potem zavrže, predlog odsekov pa, ki ga je tudi poročevalec dr. Mošé prav gorko zagovarjal, sprejme.

Gosp. Franju Vilharju se dovoli za izdavanje svojih glasbotvorov 100 gold. podpore, prošnja podpornega društva filozofov na dunajskem vseučilišču in ribškega društva za podporo se pa odbijete. Gosp. Faber je predlagal, da bi se ribškemu društvu dala podpora 30 gold., pa je ostal v manjšini.

Mariji Lovšin, ingrosistovi vdovi, se dovoli miloščina 120 gold.

Pri prošnji za podporo obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani govoril je župan gosp. Grasselli ter je priporočal, da bi se tej šoli dovolila podpora 300 gld., kar je večina tudi sprejela. Odsek je bil nasvetoval samo 200 gold.

Za čipkarsko solo v Žireh se je dovolilo 80 gold. podpore, prošnja Gregorja Vizjaka se je pa izročila deželnemu odboru v rešitev.

Poročilo deželnega odbora o deželno-kulturnih in zdravstvenih zadevah se vzame na znanje.

Dr. Samec potem poroča o cesti iz Žirov do Spodnjega Rogatca in se sprejmó naslednji sklepi brez ugovora:

1. Slavni deželni zbor naroči naj iz svoje srede voljenemu odboru 3 udov, da si s pomočjo zastopnikov vseh vdeležencev, potem okrajno-cestnih odborov Logatec in Idrija, dalje referenta deželnega odbora v cestnih zadevah in deželnega inženirja eventualno tudi dogovorno s politično gosposko preskrbi z ogledom na lici mesta vse potrebne informacije glede cestnih črt Zora in Račevo in da pové potem svoje mnenje deželnemu odboru v posebnem poročilu. Deželni odbor pa ima potem na podlagi tega poročila, ter z ozirom na tehnične, ekonomske in na razmere prometa projektiranih cestnih črt staviti v prihodnjem deželno-zbornem zasedanju svoje nasvete glede izpeljave onega načrta, ki se mu bolje zdi.

2. Deželni odbor se pooblasti, da v slučaji, ako se zastran sklada in zastran alternative Logatec-Rovte-Sovra-Žir in Logatec-Rovte-Račevo-Žir doseže sporazumljenje med cestnima odboroma logaškim in idrijskim in tudi med vdeležnimi občinami, dovoli deželno podporo v znesku 2000 gold. na korist dotičnemu cestnemu fondu in da dovoli tudi imenovanima cestnima okra-

jema priklade za dotični sklad. Dohodki iz teh priklad se ne smejo porabiti za druge cestne potrebe, ampak se morajo obrestno-nosno naložiti dotlej, da se začne graditi namerovana cesta.

3. Deželnemu odboru se naroča, da dožene vse v tem oziru potrebne izvedbe in o tem v prihodnjem zasedanju deželnega zbora poroča.

4. Deželnemu odboru se naroča, ako se sporazumljenje doseže, in ako se izpolnijo vsi postavni pogoji, da o uvrstitvi nameravane ceste Dolenji Logatec-Rovte-Žir predloži deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju postavni načrt.

Prošnje občine Motnik, Radence, Staritrgr in Novomesto glede cestnih zadev se izročé deželnemu odboru v rešitev, prošnja občine Podkraj pa deželni vladi.

Gosp. Svetec poroča o mestnem statutu ljubljanskem in v imenu dotičnega odseka predlaga, da naj se ta statut izroči deželnemu odboru z naročilom, da do prihodnjega zasedanja z dogovoroma s slavno deželno vlado pripravi postavni načrt tega statuta in ga precej v začetku deželnemu zboru predloži. Ta predlog se sprejme brez ugovora.

Občini sv. Ožbalda, ki prosi razdelitev v dve občini, se odgovori, naj počaka dotlej, da se naredi nova občinska postava. Gosp. Lavrenčič pri tej priliki vpraša, kaj je s sklepom glede ločitve vrhpoljske občine od vipavske, in gosp. deželni predsednik odgovori, da še ni prišel noben odgovor od ministerstva, kateremu se je izročil dotični sklep deželnega zbora.

Poročilo deželnega odbora v §. 8. marg. šte. 27. 28. in 29. letnega poročila se vzame na znanje, potem pa veliki posestniki za namestnika svojega deželnega odbornika izvolijo gosp. barona Tauffererja. Za pregled cestne črte iz Žirov v Logatec se izvolijo gg. Samec, Lavrenčič in Faber, potem pa gosp. deželni glavari ob pol 2. uri popoldne sklene sejo, ter prihodnjo sejo napové na soboto ob 9. uri zjutraj.

Zabavne stvari.

Nos.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Gorenjec, Podgoričan.

(Dalje in konec.)

Takih dogodkov so neizrečeno bili veseli vsi tisti, kateri so radi burke brili, smešili dame — in kateri ta čas niso imeli nikakove tvarine več, da bi bili bedastali. Neobila množina čestitih in dobrodušnih ljudi je bila jako nevoljna. Nekov gospod je nevoljno tožil, da ne umeje, kako mogó ljudje o tem razsvetljenem veku razglašati tako zoprne izmišljotine, in čemer se čudi, zakaj vlada nima na brigi tega. Ta gospod je bil, kar je podoba pričala, med tistimi gospodi, ki so želeli, da bi vlado vpregli v vse, celó v vsakdanje razpore sè soprogami. Vse drugo . . . tu zopet vse dogodjaje, krije meglja, zato je do céla neznanó, kaj se je godilo kesneje.

III.

Le bedastoča se godí na sveti. Časi ni nikder nikakoršnega razmerja. Prav ta nos, ki je odpotoval v obleki državnega svétnika in vzbudil toliko hrupa po mestu, spomnil se je, da ni domá nikjer, da je popreje imel svoj prostor, to je, torišče med salopami majorja Kovaleva. To je bilo 7. dan aprila meseca. Naspal se je in obupno je pogledal, zagledal je — nos! prijel se je z roko — nos je bil res! „Gledite ga!“ — razve-